

David Hume

Immanuel Kant

Georg Wilhelm Friedrich Hegel

David Hume

▶ Skotský filozof a estetik

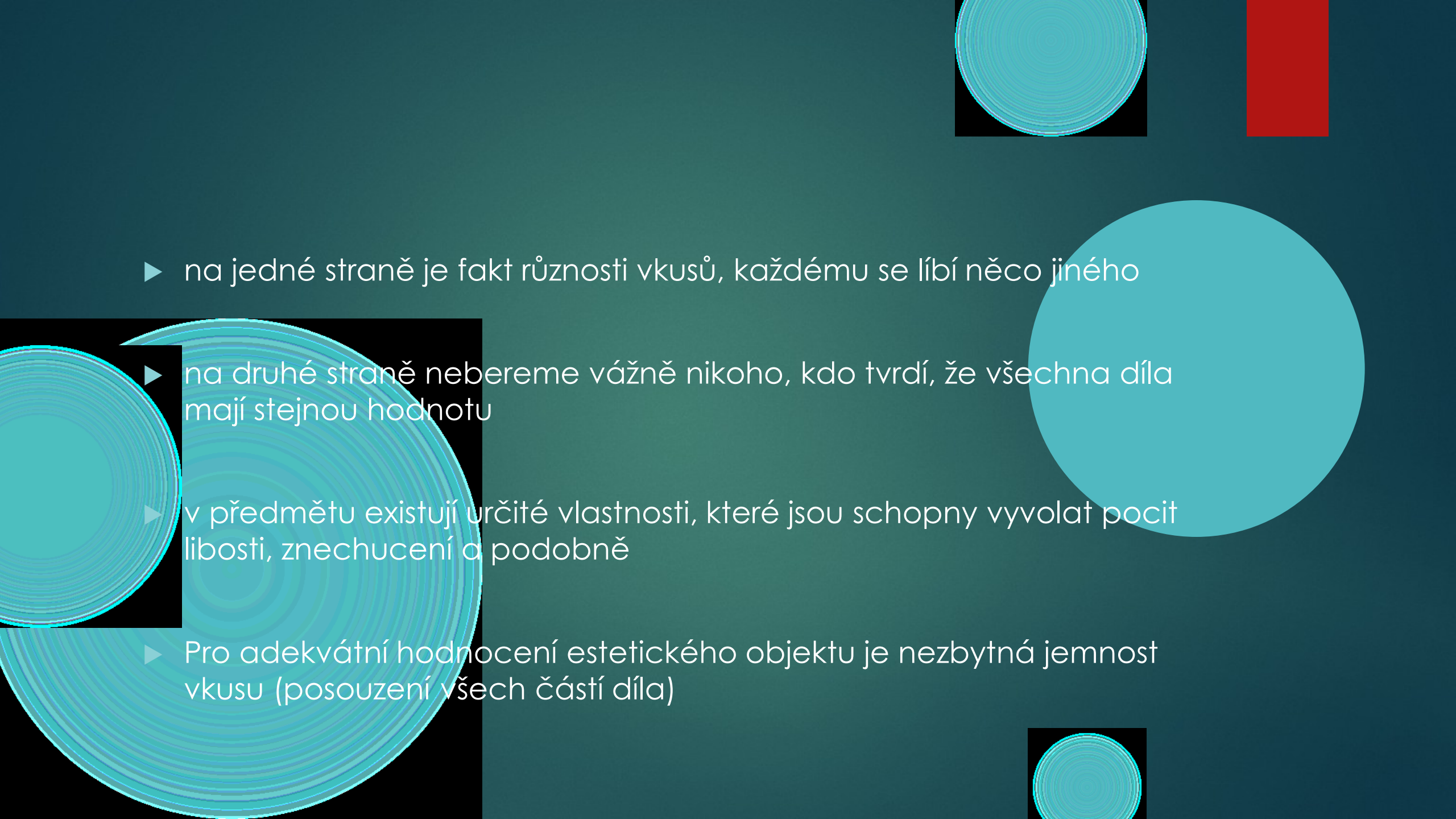
▶ esej - O měřítku vkusu (1757)

▶ Svou koncepci vkusu ilustruje na příběhu z knihy
Důmyslný rytíř Don Quijote de la Mancha

- ▶ ...povězte mi, pane, pro všechny svaté, to víno je z Ciu-dad reál?" „Jste řádný chlapík!" řekl zbrojnoš, je odtamtud a staré hezky dlouho."
- ▶ Sancho na to: "V tom mne nepodceňujte, vyznám se ve vínech moc dobře, neboť mám na to dobrý a správný smysl, z pouhé vůně poznám jeho vlast, druh, chuť i jeho trvanlivost a stálost, vůbec všechny vlastnosti jako pravý znalec. U nás v rodině z otcovy strany máme dva znamenité okoušeče vína, jací kdy vůbec v Manchi byli, a důkazem toho, co tvrdím, je historka, kterou vám budu vyprávět: Jednou jim přinesli ochutnat sud vína s prosbou, aby posoudili jeho vlastnosti a stav. Jeden ochutnal špičkou jazyka, druhý k němu pouze přivoněl. Onen tvrdil, že chutná železem, a druhý řekl, že je cítiti kozinou. Majitel však říkal, že sud je čistý a do vína že není přidáno nic, co by mu dodávalo příchuti železa nebo koziny. Ale okoušeči stáli na svém. Po čase, když se víno prodalo a sud čistili, našli v bečce malý klíček připevněný na řemínku z koží kůže; z toho pa-trno, že pochází-li člověk z takové rodiny, může dát v takových případech posudek."

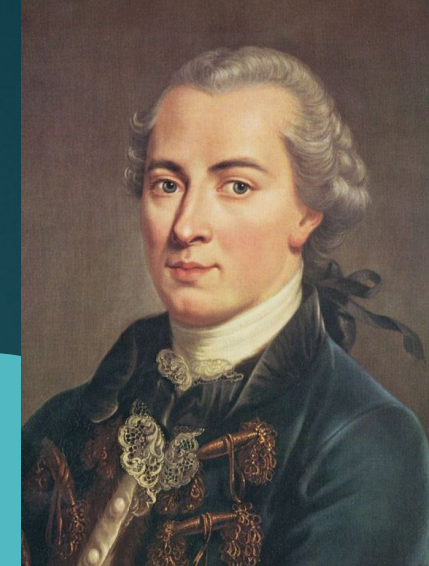
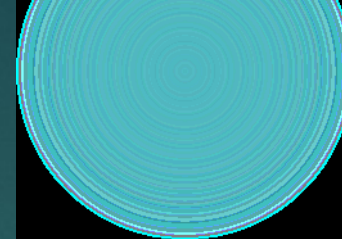
-
- ▶ na jedné straně je fakt různosti vkusů, každému se líbí něco jiného
  - ▶ na druhé straně nebereme vážně nikoho, kdo tvrdí, že všechna díla mají stejnou hodnotu
  - ▶ v předmětu existují určité vlastnosti, které jsou schopny vyvolat pocit libosti, znechucení a podobně
  - ▶ Pro adekvátní hodnocení estetického objektu je nezbytná jemnost vkusu (posouzení všech částí díla)

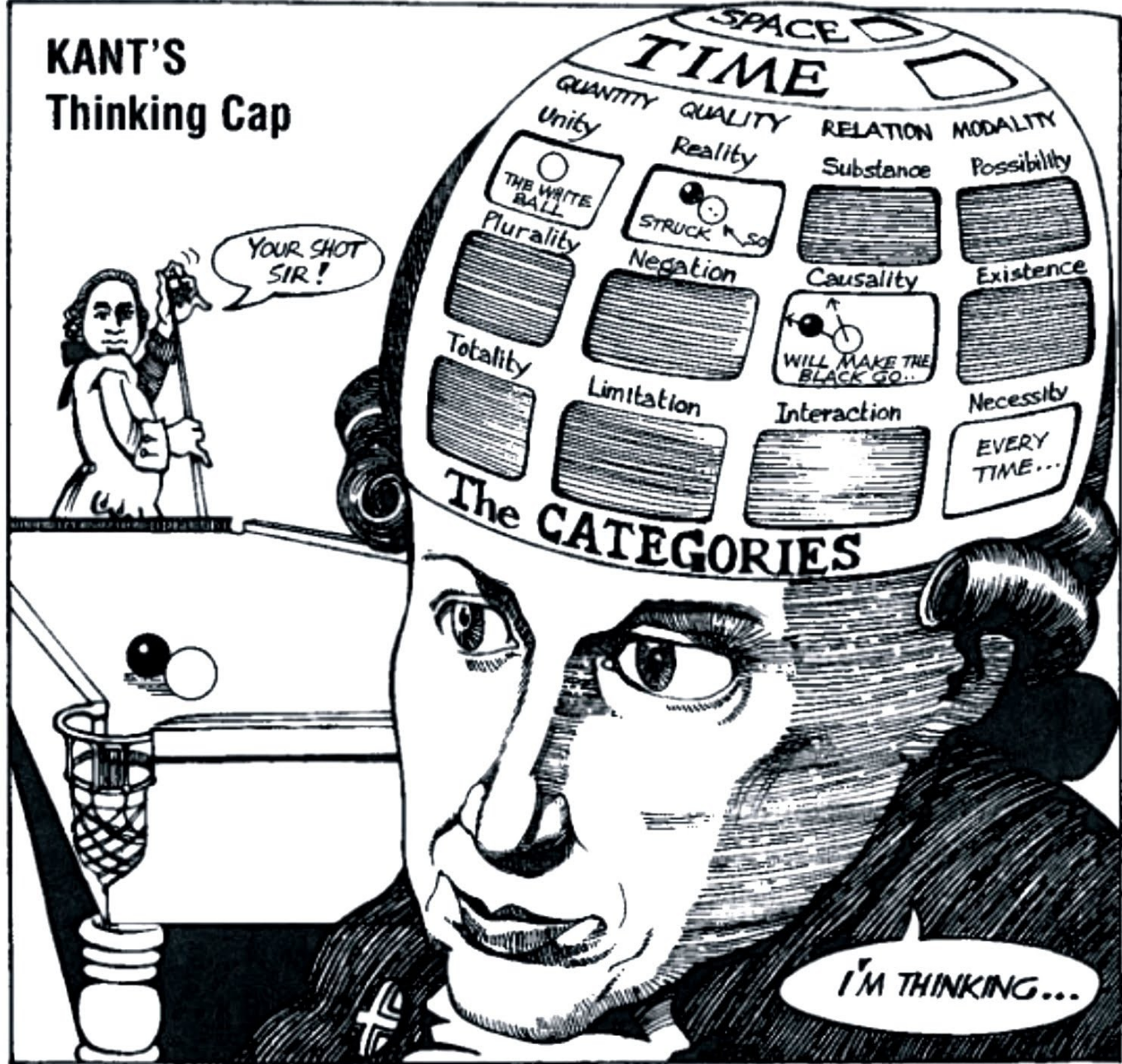
Immanuel Kant

- ▶ vývoj jeho názorů rozdělen do dvou období – předkritické (do 1770) a kritické

- ▶ **Kritika čistého rozumu** – (1781) - průzkum lidského poznání, otázka, jak poznáváme svět
- ▶ odlišení dvou světů
- ▶ a) svět jevů v prostoru a case
- ▶ b) svět „věcí o sobě“
- ▶ závěr: „Věc o sobě“ je nepoznatelná. Známe pouze ty aspekty věci, které jsou vnímatelné našimi smysly.

KANT'S Thinking Cap

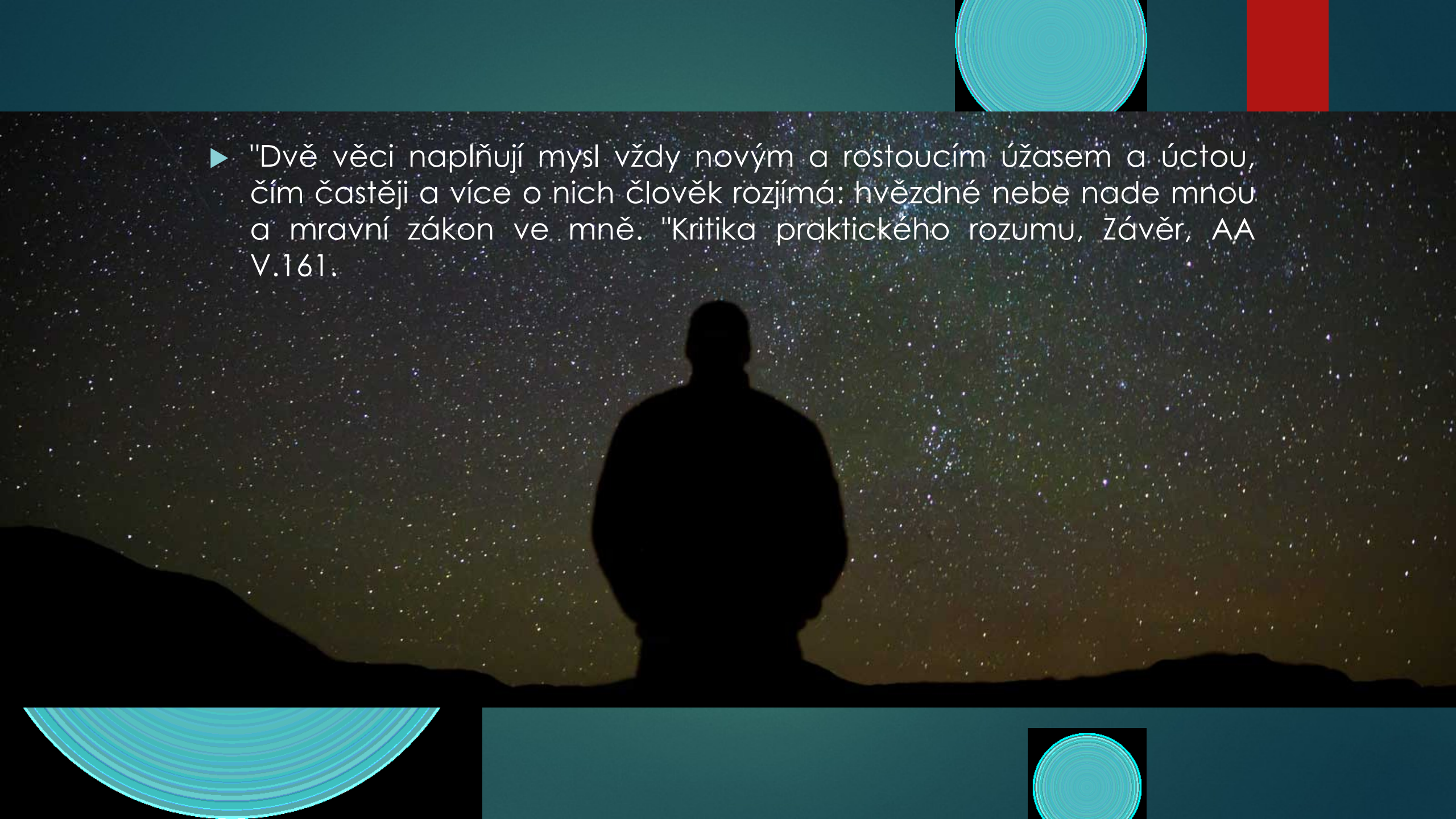

▶ Kritika praktického rozumu (1788)

-
- ▶ téma - mravy a morálka, rozhodování a jednání
  - ▶ idea obecného mravního zákona, který by platil pro všechny
  - ▶ kategorický imperativ – každý má jednat tak, aby princip jeho vůle mohl zároveň vždy platit jakožto princip všeobecného zákonodárství
-

-
- A silhouette of a person stands in the center, looking up at a vast, starry night sky. The stars are scattered across the dark expanse, with some appearing brighter than others. The person's shadow is cast on the ground below. The overall mood is contemplative and awe-inspiring.
- ▶ "Dvě věci naplňují mysl vždy novým a rostoucím úžasem a úctou, čím častěji a více o nich člověk roztímá: hvězdné nebe nade mnou a mravní zákon ve mně. "Kritika praktického rozumu, Závěr, AA V.161.

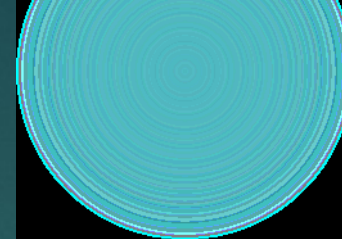
Kritika soudnosti (1790)

▶ spis zabývající se estetikou

▶ zaměřuje se na subjekt, na jeho estetický zážitek

▶ Klade si otázku, jak vzniká estetické zalíbení - souhra rozumu, rozvažování a imaginace

▶ Estetický soud nám neposkytuje žádné poznání o objektu pouze o nás samých

-
- ▶ krásno posuzováno prostredníctvom súdu vkusu stanovuje čtyri základní předpoklady pro platnost těchto estetických soudů:

- ▶ 1. kvalitativní moment estetického soudu – nezainteresované zalíbení

- ▶ 2. Kvantita estetického soudu

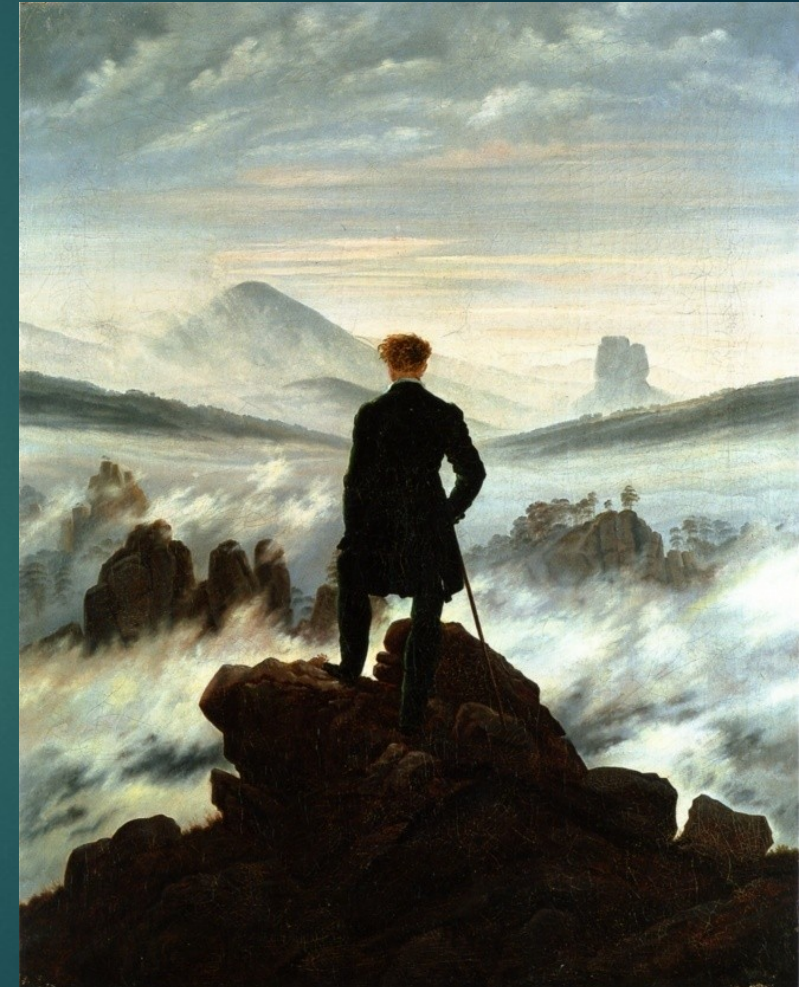
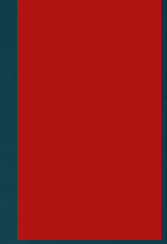
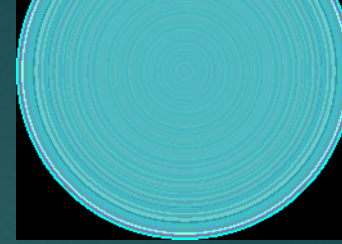
- ▶ 3. relace

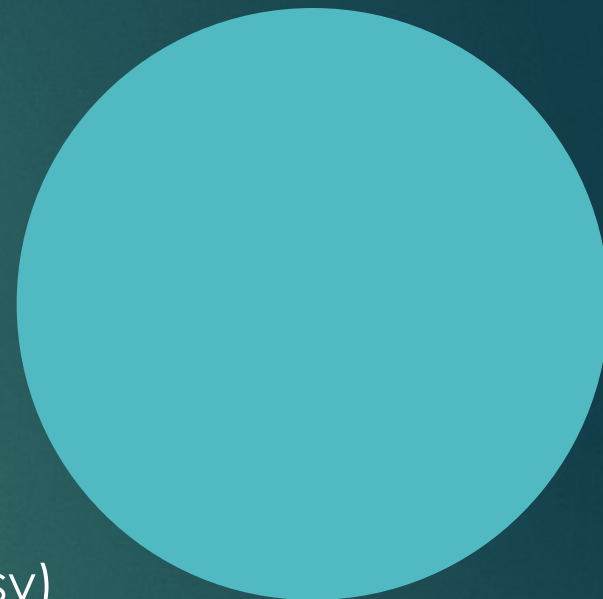
Vznešeno

- ▶ specifický druh dojetí - cítíme obdiv a úctu
- ▶ pocit vznešena vyvolává především příroda - surová a drsná
- ▶ zdrojem vznešena jsou vznešené ideje
- ▶ Definice vznešena – projektujeme nějakou abstraktní ideu na konkrétní přírodní jev (bouře, vichřice, moře)

▶ <https://www.youtube.com/watch?v=Ty80gJfKDIE>

Koncept génia

▶ génius má přírodní talent

▶ je schopen dávat umění pravidlo

▶ génius je jakýmsi prostředníkem přírody (zdroj nejvyšší krásy)

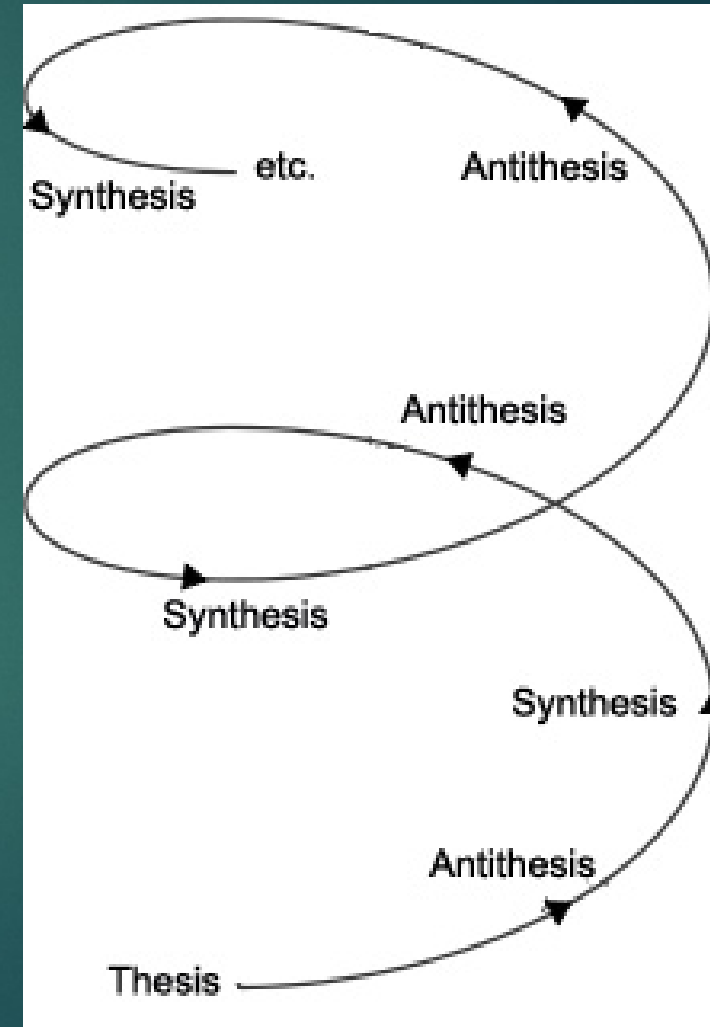
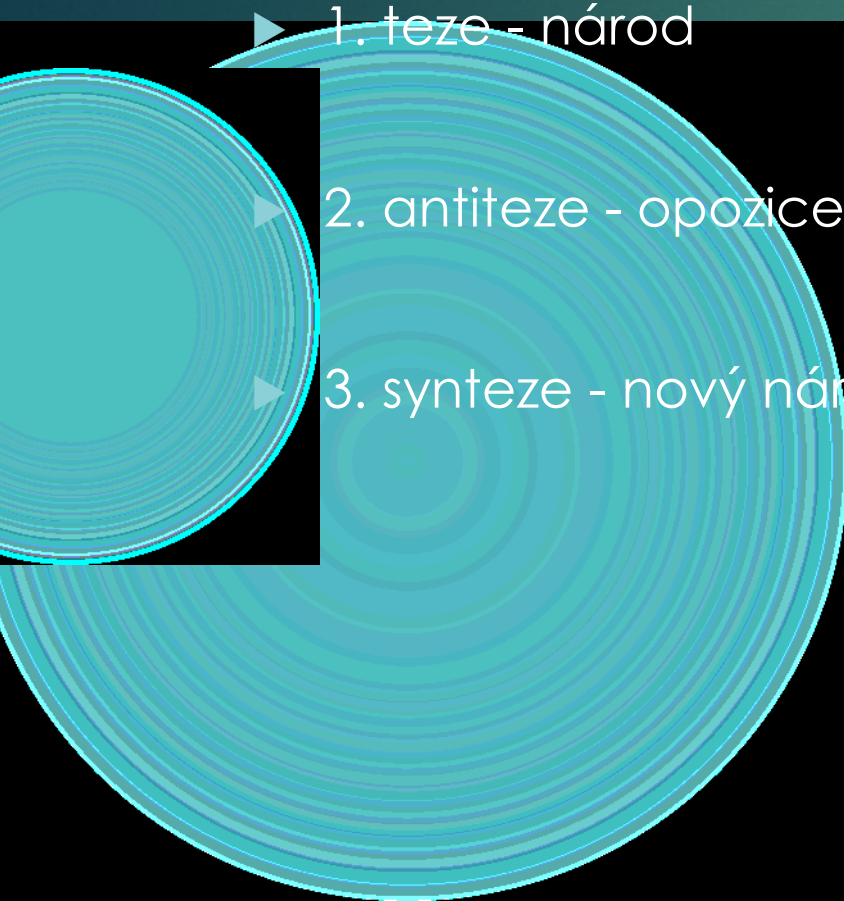

Georg Wilhelm Friedrich Hegel

- ▶ centrální pojem jeho filozofického systému - duch
- ▶ za podstatu všech jevů přírody a společnosti považuje neosobní duchovní princip = absolutno, absolutní idea, absolutní duch, světový duch, světový rozum
- ▶ základní dílo Fenomenologie ducha
veškerý světový proces je sebe-rozvíjením ducha - duch postupně poznává sám sebe - konečná fáze - duch dospívá k sobě samému
vývoj ducha se odehrává podle zákonů dialektiky

Zákony dialektiky

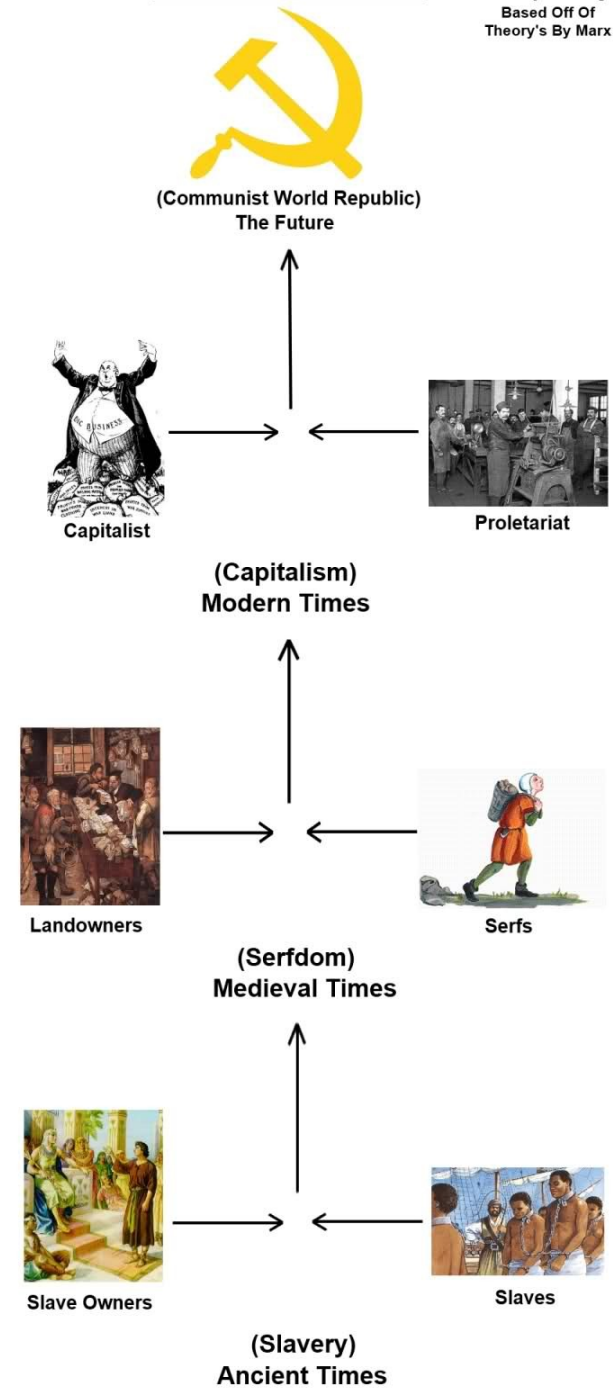

► Marxův dialektický materialismus vychází z Hegela

Dialectical Materialism

Chart By CheFlegel
Based Off Of
Theory's By Marx

Hegelova estetika

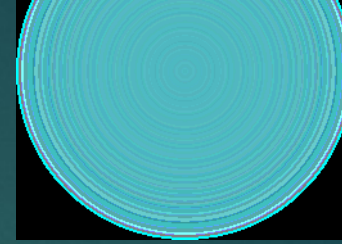
▶ posmrtně vydané přednášky o estetice

▶ Myšlenka dvojího postoje člověka ke skutečnosti

▶ 1. Praktický - užitek (redukce věci)

▶ 2. Estetický - nadčasová krása (plnost věci)

▶ Umění = smyslové znázornění ideje, idea zpodobněna ve fyzickém materiálu

Dějiny umění v Hegelově pojetí

- ▶ 1. symbolická forma umění – starověké civilizace

2. Klasická forma umění – umění antického Řecka

3. romantická forma umění - raně křesťanské umění

Hegel a Kant

- ▶ poslední pokus o vypracování velkých filozofických systémů

